No. 123. 1833

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk
Nieuws- Blad.

Vrijdag den 24 Mei.

LATERE BERIGTEN DER COURANT,

van Donderdag 23 Mei,

behelzende de jongste *Belgische* en *Fransche* Nieuwstijdingen en *Beursprijzen.*

BELGIE.

BRUSSEL, den 22sten Mei.

De *Moniteur* houdt het berigt dat de belgische linnens, krachtens het nieuw tarief der Vereenigde Staten, ingaande met den 1 Januarij 1834, vrij van inkomende regten zullen toegelaten worden, en schrijft deze voor Belgie gunstige bepaling aan de pogingen van onzen gezant aldaar toe.

— De *Courrier* meldt dat een deel officieren van onderscheidene wapenen gisteren zich aan zijn bureau hadden vervoegd met verzoek om, als uit naam van het leger, in zijn blad eene verklaring op te nemen, dat het derzelver bedoeling geenszins was geweest om 's lands vrijheden of die der drukpers aan te randen, maar dat de jongste gebeurtenissen, in betrekking tot sommige voor den koning beleedigende dagblad-artikelen, door deze officieren als hen personeel geldende en waarvoor zij voldoening wilden, waren aangemerkt, terwijl zij geenszins onder hetzelfde oogpunt de overige door de drukpers behandelde punten beschouwden. Aan de andere zijde heeft de militaire autoriteit maatregelen genomen, dat het verscheuren van de dagbladen in de openbare plaatsen, zoonls zondag avond nog met den *Lynx* gebeurd was, niet herhaald worde, alsmede dat de redacteur van den *Papillote*, na zijn tweegevecht met den kapitein der guides *Lahure*, van verdere uitdagingen bevrijd blijve; terwijl eindelijk de klagt van den uitgever van den *Knout*, van wege het publiek ministerie aan het onderzoek van den militairen krijgsraad der provincie zou worden onderworpen. Er blijft derhalve, besluit de *Courrier*, nog alleen over, de onverklaarbare brief van den generaal *Magnan*, waaromtrent de publieke opinie nadere inlichting verwacht. Ofschoon intusschen *de Moniteur* zich deswegens volstrekt heeft stilgezwegen, houdt toch reeds het blad van den heer *Lebeau*, *l'Independant*, en dat wel na eerst tot eene openbare vervolging der bewuste dagbladschrijvers te hebben aangezet, eene afkeuring van gedachten brief: met leedgevoel had hij denzelven gelezen, en erkent hij thans, dat elkeen, ook die de wetten overschrijdt, regt op derzelver bescherming heeft, terwijl overigens het den generaal niet vrij stond, aan zijne verontwaardiging zoo ver toe te geven, dat hij de handhaving der krijgstucht vergat en hem de volmagt ontbrak om iemand buiten de wet te stellen.

Uit Gent wordt van den 20sten gemeld, dat de onrust sedert eenige dagen aldaar heerschende, ten gevolge der jongst genomene maatregelen, grootendeels geweken was. De zondag was zonder de minste stoornis voorbijgegaan. De troepen moesten des avonds ten acht uren, een uur vroeger dan in gewonen tijd, in de kasernen. Omtrent den openbaren geest der Gentenaten moge voorts nog het volgend staaltje strekken, 't welk in eene particuliere correspondentie van het dagblad *le Franc-Parleur* wordt medegedeeld: Bij gelegenheid dat de officieren van het garnizoen dezer dagen een eigen koffijhuis, onder den naam van *Leopolds-Koffijhuis*, wilden oprigten, was er in de stad geen kladschilder te vinden, die op zich wilde nemen dien naam voor het gebouw te zetten, en heeft zich een militair daarmede moeten belasten. De koffijhuishouder zou zich mede genoodzaakt zien, eene belgische vlag, om van de societeit te laten uitwaaijen, uit Brussel te ontbieden, dewijl het te betwijfelen was, of hij dezelve voor zijn geld in Gent zou kunnen bekomen.

De *Messager de Gand*, na eerst het antwoord van den generaal *Magnan* aan zijnen uitgever, op de vraag om bescherming tegen de vervolgingen waaraan hij ten doel was, en ook dit verzoek zelve te hebben medegedeeld, houdt thans het antwoord van dien generaal op het verzoek ten zelfden einde door de societeit *de la Concorde* gedaan. Daarin wordt evenens gezegd, dat de generaal in geenen deele de door de officieren gepleegde ongeregeldheden kan afkeuren, doch dat hij voor derzelver hernieuwing evenwel zorg zou dragen, niet ten gevalle der societeit, maar uit hoofde van pligtbesef, terwijl de vervulling van dezen zijnen pligt hem overigens aangenamer zou geweest zijn, zoo de muren en tafels der societiet niet bestendig bedekt waren met dagbladen en caricaturen tegen den koning en diens gouvernement gerigt.

— Onze bladen behelzen heden niets naders omtrent de tijdingen die het gouvernement aangaande eene nabijzijnde voorloopige schikking of wapenstilstand tusschen Holland, Frankrijk en Engeland zou [illegible] derzelven welke het artikel van den engelschen *Globe* van den 17den [illegible] en geeft stof tot verschillende aanmerkingen. *l'Independant* zegt er het volgende van: „Wij hebben eenigen tijd geleden van eene nieuwe poging bij het Haagsch kabinet door de drie noordsche mogendheden beraamd, gesproken; de te dier gelegenheid behandigde nota voert de dagteekening van 5 Mei, en de hollandsche gevolmagtigde te Londen, de heer *Dedel* moet dien ten gevolge nieuwe instructien hebben ontvangen. De heer *Dedel* had eerst maar volmagt om een wapenstilstand tot den 1sten Augustus te sluiten, met bepaling der vrije Maas- en Scheldevaart, zonder grondgebied ontruiming. Thans zou, gelijk de *Globe* zegt, de wapenstilstand tot aan het tijdstip eener definitieve schikking worden bepaald; de eerste voorstellen betrekkelijk de herstelling der vrije Schelde en Maasvaart, zouden door den heer *Dedel* op nieuw worden voortgedragen; het grondgebied *statu quo* zou bovendien behouden blijven, zoodat namelijk Belgie in 't bezit van Limburg en Luxemburg bleef." — Voorts deelen onze bladen een ander uittreksel uit den engelschen *Globe* van den 18den mede, waarin hij zegt, dat men in de city gelijk in de geschiste diplomatieke kringen de gegrondste hoop voedde, opzigtelijk de jongste mededeeling van het hollandsche kabinet, als een wezenlijke stap tot eene vredlievende schikking; terwijl het tevens niet twijfelachtig was of de verbonden mogendheden hadden, in hunne zucht tot het behoud van den vrede in Europa, en bij hun verlangen om tot eene algemeene ontwapening te komen, veel bijgedragen tot het aanbrengen van een staat van zaken, die de hierboven geuite hoop regtvaardigde. Naar de meening onzer bladen zag deze laatste zinsnede, op de pogingen door de Noordsche mogendheden bij het 's Gravenhaagsch kabinet aangewend.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten Mei.

Onder dagteekening van den 16den dezer schrijft men van Brest dat de korvet *la Saône* aldaar wordt gereed gemaakt, om de hertogin *van Berry*, zoodra deze geheel zal zijn hersteld, van Blaye naar Italien over te brengen.

— De Engelsche dagbladen, heden alhier ontvangen, bevestigen het gerucht, dat de Belgische kwestie weldra door een provisioneel traktaat zoude worden beslist. Algemeen is men van gevoelen, dat de Engelsche en Fransche gouvernementen door de inwendige verdeeldheid, die in Belgie van dag tot dag toeneemt, verontrust zijn geworden, en uit dien hoofde op eene spoedige schikking meer dan ooit hebben aangedrongen.

— De depeches heden van Turin door den telegraaf ontvangen, hebben tot eene langdurige conferentie tusschen den maarschalk *Soult*, den minister van buitenlandsche zaken, en de heeren *Sebastiani* en *de Barante* aanleiding gegeven. Men verzekert dat dien ten gevolge aan den maarschalk *Clausel* is voorgesteld, om het kommandement van een legerkorps op zich te nemen, dat aan de zuidoostelijke grenzen zoude bijeentrekken. Hoogst waarschijnlijk staat dit echter in verband met het ontwerp, *(zie ons vorig nommer art. Breda)*, om gedurende den zomer de troepen in kampementen te vereenigen.

— De terugkomst van den hertog *van Orleans* is tot de helft der volgende maand verschoven. Z. K. H. zal vooraf eene reis door Engeland doen, en over Brussel wederkeeren. Van onderscheidene kanten verneemt men hier, dat het huwelijk der jonge koningin van Belgie, wat het inwendig geluk betreft, veel te wenschen overlaat. Reeds sints eenen geruimen tijd moet haar echtgenoot op nieuw onder den invloed staan eener bekende vrouw, waarmede hij vroeger nauwe betrekkingen had aangeknoopt.

— In de omstreken van Valenciennes, in de gemeente *Anzin*, hebben op den 16 en 17den dezer zeer ernstige ongeregeldheden plaats gehad. Een aantal werklieden, tot de zoogenaamde *Borains* behoorende, die reeds in het jaar 1830 de bekende fabriek van den heer *Desgorges* op Belgisch grondgebied verwoesteden, hebben zich thans op nieuw aan plundering en mishandeling der opzieners vergrepen. Een gedeelte der bezetting van Valenciennes is toegeschoten om de rust te herstellen.

— De fondsen waren heden (20 *Mei*) genoteerd: de 5 pCt. kont. 103,15; op tijd 103,35; de 3 pCt. kont. en op tijd [illegible]; Nap. renten kont. 92,95; op tijd 93; Sp. perpet. kont. [illegible] op tijd 76⅜; 3 pCt. 44½; Cortes 15⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 23sten Mei.

HH. KK. HH. de Prins en Prinses *van Oranje* [illegible] Prinsen en Prinses *Sophia* zijn, zoo als wij [illegible] digden, werkelijk op den middag onze vesting doorgekomen naar [illegible] zich begevende, waar Hoogstdezelven het mid-

dagmaal genomen hebben en tot des avonds verbleven zijn. Het Vorstelijk gezelschap is bij de terugkomst alhier weder gepasseerd, de Prins naar het hoofdkwartier en de Prinses naar Raamsdonk terugkeerende.

— De toebereidselen voor het betrekken van het legerkamp in onze nabijheid op de heidevlakte nabij Rijen, door de troepen van de 1ste divisie infanterie, worden met ijver voortgezet, en zal het kamp weldra voor derzelver ontvangst gereed zijn. De dag waarop de beide kampen, dat van Rijen en dat van Oirschot, door de 1ste en reservedivisien zullen betrokken worden, is, naar wij vernemen, op den 3den der aanstaande maand bepaald.

— Nopens de jongste krijgsverrigtingen onzer troepen op het eiland Sumatra wordt, onder anderen, in eenen brief uit Padang, van den 15 November gemeld: » Onze troepen waren in den nacht van den 9 op den 10 October op de hun aangewezen posten aangekomen en in linie vereenigd, ten einde met het aanbreken van den dag den aanval gezamenlijk te kunnen beginnen; reeds des morgens ten 7 ure van den 10 waren wij op alle punten doorgebroken, en in den tusschentijd dat wij voortrukten werd alles door de Maleijers, dewelke ons volgden, in brand gestoken; dien dag hebben wij de Padries tot op de grenzen der 50 kottaas gevolgd, en gingen vernachten in de kampong Piaban; vervolgens hebben wij Tuaker en Ladon-Lawas zonder veel tegenstand tot ons gekregen. Den 14 October begaven wij ons op marsch naar de 50 kottaas. Ayer Becomba, zijnde een van de grootste negerijen, gaf zich over; aldaar bleven wij tot den 22; in dien tusschentijd hebben zich vele kampongs onderworpen, zoodat de 50 kottaas aan ons behooren. Den 22 begaven wij ons op marsch naar Alaban, zijnde de naam van het land; en wij attakeerden des morgens ten 7 ure hunne linie, genaamd Tabbientingie of Gadon, zijnde eene groote negerij er achter; bij den eersten aanval, die op hunnen regter vleugel geschiedde, moesten onze troepen retireren; de divisie waar ik bij was ingedeeld, begon vervolgens den aanval, en wij hadden het geluk van te slagen, zoodat dien dag onze divisie het lot der Padries beslist heeft; hardnekkig is er gevochten, des namiddags ten 2 ure hadden wij eerst gedaan; van onzen kant hadden wij dien dag 16 dooden, waaronder de 2de luitenant *van der Wijden*, en 58 zwaar gewonden, waarvan reeds verscheidene overleden zijn, en 5 geamputeerden; ik heb bij deze gelegenheid twee schampschoten bekomen. — Thans kan men zeggen dat de grootste werken verrigt zijn.”

— In den *Lynx* leest men het volgende artikel *over hetgeen thans in Belgie omgaat*.

» Men vond zich niet vrij, niet gelukkig genoeg onder het gouvernement van koning *Willem*; met behulp en onder invloed van den vreemdeling maakte men eene revolutie, die ons eene grootere mate van geluk en vrijheid aanbrengen moest. Welke zijn thans de vruchten dier revolutie? Het beheer van den sabel en van den wijkwast in de plaats van het beheer der wetten, wat het zedelijk deel aangaat; de ellende den rijkdom of de welgesteldheid vervangende, voor 't geen het materiele deel betreft. In het land regeringloosheid en geweld, buitenlands schande en verachting, ziedaar ons deel. Onder bescherming van dat *liberale* Frankrijk, van dat zoogenaamde *hervormde* Frankrijk houdt zulk een, voor ons land vernederende, staat van zaken zich staande; en het zijn Frankrijks edele zonen, die zich onder de vaandelen van het obscurantismus en het willekeurig geweld komen scharen, en het zijn Belgen (klein in getal met de daad) wier gruwbare hand de verwoesting van hun schoon vaderland wil voltooijen.

» Hier verlaagt zich een fransch hoofd-officier, om onder de volkshoopen de rol van politie-agent te spelen, en tot voorvechter van den meester dien hij zich gekozen heeft, zich aan te stellen; daar bloost een generaal van dezelfde natie niet, om zijn zegel te hechten aan de laaghartige buitensporigheden van eenige handlangers van het bewind jegens eene maatschappij bedreven, die 700 leden onder de achtenswaardigste burgers van de tweede stad des rijks telt, elders plunderingen, verscheuringen, dolzinnige bedreigingen, gewelddadigheden door zoogenaamde officieren van 's konings garde, valstrikken door eenige verdwaalde of razende lieden gelegd; agenten van 't bewind het regt en de wetten onvermogend verklarende; ziedaar in 't kort het tafereel van onzen tegenwoordigen toestand, van de laatste stuiptrekkingen eens bewinds, dat onder de algemeene verwerping bezwijkt, van een bewind dat zich zelven den doodsteek geeft, door zelf het geweld en de ongebreidelde hartstogten te hulp te roepen, om zijn kwijnend bestaan een dag te verlengen.

» Deze buitensporigheden, door het ministerie en door een opperregering aangestookt en aangemoedigd, maken van de revolutie ook derzelver laatste aanhangers, wier oogen thans opengegaan zijn, los; zij onderwijzen, beter dan alle liberalen te zamen het konden doen, de laatste trappen van den, op het slijk der barrikaden, opgerigten troon.

» Ellendige schendbladschrijvers, thans ministers, gij hebt het werk der beschaving omvergeworpen; het werk uwer dwingelandij zal op zijne beurt worden omvergeworpen.

» Om uwe snoode ontwerpen te bereiken, hebt gij niet geschroomd het edelste wat in ons land werd gevonden te beleedigen en te hoonen; met volle teugen hebt gij uwe lasteren uitgegoten op het geslacht van den eerbiedwaardigsten monarch; gij hebt hem gekrenkt als mensch, als vader, als monarch, door uwe lasterlijke aantijgingen de zwakste zijde van zijn hart zoekende te treffen. Gelooft gij dat men uwe verraderlijke pogingen, om den glans zijner deugden te bezwalken, om een vorst, de liefde van alle Belgen waardig, der verachting prijs te geven, en om zelfs den goeden naam der deugdzaamste, der belangrijkste vorstin aan te tasten, vergeten is; geen middel hebt gij ontzien om den troon te doen instorten, op welks puinhoopen gij u verheven hebt, en toen men, in plaats van u te laten omringen, gelijk gij het thans uwe vijanden zoudt willen doen, u voor de regtbank riep, welk geschreeuw deedt gij niet opgaan! en hoe dikwijls riept gij niet over de dwingelandij toen het regt zijne te meedoogende hand over u uitstrekte!

» En thans kunt gij, na de buitensporigste losbandigheid, die gij u toen veroorloofdet, niet dulden, dat men in Belgie daadzaken openbaar make, waarvan de sluijer bij den vreemden is opgeligt; gij kunt de algemeene schandvlekking, die uw werk van bedrog en valschheid aankleeft, niet verdragen.

» Gij hebt regtbanken, en durft uwe tegenstanders voor dezelve niet aanklagen; gij wilt veel liever benden moordenaars op hen afzenden; ziedaar de vrijheid die gij ons gelaten hebt; gij wilt *er een einde aan maken*, zegt gij.

» Te vergeefs zoudt gij willen dat ons braaf leger gemeene zaak met u maakte; nimmer zal ons leger gelooven, dat men, door diegenen aan de verachting prijs te geven, die hetzelve tot eene vernederende rol hebben verwezen, het leger zelve heeft willen hoonen. Zoo iemand hetzelve beleedigt, zijt gij het, die deszelfs dapperheid hebt in twijfel kunnen trekken; zijt gij het, die hetzelve doodelijk hebt gekwetst, door het werkeloos te laten, terwijl gij den vreemdeling ter uwer hulpe riept.

» Nimmer zal het belgisch leger uwe zaak omhelzen; 't is die van de schande; onze soldaten hebben met dezelve niets gemeens; en zoo eenige verblinde mannen een oogenblik hebben kunnen vergeten, dat er bij ons andere wetten dan die van den degen zijn, zal het geheele leger hun gedrag afkeuren, wetende, dat onze verwijtingen, niet het leger, maar u gelden. Het leger al onze genegenheid; u, mannen van het bewind, al onzen haat.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 20sten Mei.

Nadat de nieuwe verkiezingen in Wurtemberg geheel zijn afgeloopen, zal de tweede kamer nagenoeg op dezelfde wijze als voor de ontbinding zijn zamengesteld. Men rekent wel is waar dat de oppositie zes of acht harer leden heeft verloren, doch daar deze niet onder de voornaamste behooren, en daar de meerderheid reeds in de vorige zitting aan de zijde van het bestuur was, kan dit slechts een gering verschil opleveren. Overigens schijnt de regering zich een meer beslissend overwigt te willen verzekeren, door aan die leden der oppositie, welke te gelijkertijd betrekkingen van den staat zijn, de autorisatie tot de tegenwoordige zitting te nemen, te weigeren; zoo als zulks bereids aan den Hoogleeraar *Uhland*, den krijgsraad *Römer* en zekeren *Maijer* is te beurt gevallen. Intusschen hebben deze, zoodra zulks ter hunner kennisse is gebragt, verzocht uit hunne ambtsbetrekkingen ontslagen te worden.

— Te Stuttgard zijn sints eenige dagen onderscheidene personen in hechtenis genomen, die zich met het verspreiden van oproerige schriften hadden bezig gehouden.

— De aanslag van den 3den april en de geruchten, dat dezelve grootendeels door studenten werd uitgevoerd, hebben vooral te Heidelberg eenen zeer nadeeligen invloed gehad. Binnen weinige weken is het getal der studerende jonge lieden met 250 verminderd.

— Uit Weenen schrijft men van den 12den dezer, dat de Russische troepen, in de beide vorstendommen vereenigd, om tot een hulpkorps te dienen, hunnen marsch hebben gestaakt, en vooreerst aan den Donau zullen verblijven. Een Engelsch koerier aldaar doorgekomen bragt depeches naar Konstantinopel over, naar welker inhoud het Engelsch kabinet zich meer ernstig aan de Oostersche zaken scheen gelegen te laten liggen, zelfs des noods den Sultan dadelijke hulp toezeide. De Fransche gezant de *St. Aulaire* was eindelijk den vorigen dag ter zijner bestemming aangekomen.

Terwijl de berigten uit Konstantinopel nog immer het verschil met *Mehemed-ali* als onafgedaan vermelden, levert het dagblad van Triest de zonderlinge tijding, dat reeds op den 16den april een koerier uit het Egyptisch leger te Alexandrien aankwam en aldaar het berigt overbragt dat de vrede met de Porte gesloten was, en geheel Syrien, met het district van Adana, aan *Mehemed-ali* werd.

afgestaan. De Stad Alexandrien was daarop nog denzelfden avond geheel verlicht geworden, en allerlei openbare vreugdebedrijven getuigden dat men de oorlog werkelijk als geëindigd beschouwde.

ENGELAND.

LONDEN, den 10den Mei.

Bij de beraadslaging over het gewigtig onderwerp der vrij-verklaring van de negerslaven in de Britsche West-Indische kolonien, die den 30sten dezer maand in het lagerhuis moet beginnen, zal, voor zoo veel tot nu toe blijkt, beslist moeten worden, of het huis de voorstellen van den minister *Stanley* deswege, dan wel die van den heer *Buckingham*, zal aannemen. De voorstellen van den minister, zoodanig als die in het dagverhaal van het huis der gemeenten zijn opgeteekend, zijn woordelijk van dezen inhoud:

» Het in committé vergaderde huis der gemeenten besluit:

» 1°. dat hetzelve van gevoelen is, dat onmiddellijk krachtdadige maatregelen tot algeheele afschaffing van de slavernij in de kolonien genomen behooren te worden, onder zoodanige voorzieningen betrekkelijk het lot der negers, als hun welzijn met het belang der eigenaars het best kunnen overeen brengen;

» 2°. dat het noodzakelijk is, dat alle slaven-kinderen, na de dagteekening van eene acte van het parlement te dezer zake geboren, of bij het vaststellen van zulk eene acte beneden de zes jaren oud zijnde, werden verklaard vrij te zijn; welke vrij-verklaring echter aan zoodanige tijdelijke beperking onderworpen moet zijn, als voor derzelver onderhoud en welzijn noodig zal worden bevonden;

» 3°. dat alle personen, die thans slaven zijn, de bevoegdheid bezitten, om zich als landbouwende leerlingen te doen inschrijven, en daardoor alle de regten en voorregten van vrije mannen verkrijgen, behoudens evenwel de beperking van onder de voorwaarden en voor den tijd, die door het parlement zal worden vastgesteld, voor hunne tegenwoordige eigenaars te arbeiden;

» 4°. dat om te voorzien in het gevaar van verliezen, die de eigenaars in Zijner Majesteits kolonien door de afschaffing der slavernij zullen lijden, Zijne Majesteit in staat zal worden gesteld, om van tijd tot tijd, bij wijze van leening, eene som, in het geheel die van 15,000,000 L. sterlings niet te boven gaande, voor te schieten, om op zoodanige wijze en tegen betaling van zoodanige rente te worden terug betaald, als door het parlement zal worden bepaald;

» 5°. dat Zijne Majesteit in staat worde gesteld, om alle zoodanige uitgave te bestrijden, als uit de vestiging van een genoegzaam aantal bezoldigde Magistraats-personen (slaven beschermers) in de kolonien, alsmede uit het verleenen van onderstand aan de plaatselijke wetgevingen, tot het voorzien in de godsdienstige en zedelijke opvoeding der vrij te verklaren neger-bevolking, zullen voortvloeijen."

Daarentegen heeft de heer *Buckingham* voorgesteld, om het volgende te besluiten:

» 1°. dat iedere slaaf in Zijner Majesteits bezittingen een onvervreemdbaar regt tot vrijverklaring zonder uitstel en zonder losprijs bezit;

» 2°. dat van den 21sten augustus 1834, de verjaardag van Zijner Majesteits geboorte af, de slavernij in alle deelen van het Britsche rijk geheel zal ophouden te bestaan;

» 3°. dat onmiddellijk maatregelen zullen worden genomen, om het bedrag van het geldelijk verlies op te maken, dat door de eigenaars van plantaadjen in de kolonien, ten gevolge der vervanging van slavenarbeid door den arbeid van vrije lieden, op hunne verschillende bezittingen zal worden geleden; alsmede om te bepalen in hoeverre de nationale fondsen gebruikt zullen worden, om de zoodanigen, door wie zulk geldelijk verlies voor het oogenblik mag worden geleden, schadeloos te stellen;

» 4°. dat uit het aanstellen van een genoegzaam aantal politie-beambten, onafhankelijke en onpartijdige Magistraats-personen, alsmede leermeesters voor scholen van [illegible], naar de kolonien, alwaar de slavernij zal worden afgeschaft, [illegible] den geraden, zullende de onkosten daarvan bestreden worden uit de fondsen, die tot nu toe voor het onderhoud onzer krijgsmagt aldaar zijn bestemd geweest; welke krijgsmagt, na de geheele afschaffing der slavernij, veiliglijk aanmerkelijk kan worden verminderd."

De Oostersche Aangelegenheden.

Naar het schijnt hebben de Oostersche aangelegenheden rang genomen bij die, welke het westelijk gedeelte van Europa gedurende bijna drie jaren bezig houden. Ook ginds schijnt men evenmin tot den vrede te kunnen komen als hier, en het is alsof eene onzigtbare hand telkens de banden schijnt te verbreken, die op het punt zijn van [illegible] te worden. Bij den aanvang dier gebeurtenissen, [illegible] bijzonder wordt getrokken, hadden wij [illegible] der groote mogendheden, welligt iets goeds voor ons uit konde geboren worden; gedacht, dat eene afwending in die gewesten voor onze aangelegenheden nuttige gevolgen kon hebben. De stoute taal van Frankrijk had daartoe vooral eenigen grond gegeven, terwijl de krachtige maatregelen van het Russisch bestuur zulks te meer versterkten. Intusschen hebben vele bijkomende omstandigheden, de verschillende tijdingen, welke men van dien kant ontvangen heeft, en vooral het identique met onzen, telkens verschoven, Westerschen vrede, onze hoop en vermoedens in dat opzigt eenigzins gewijzigd. Meer waarschijnlijk komt het ons thans voor, dat de onverzettelijke eischen van den Egyptischen onderkoning door Frankrijk worden ondersteund en aangemoedigd, ten einde Rusland, 't welk nu niet meer terug treden kan, aan deszelfs zuid-oostelijke grenzen bezigheid te verschaffen, om des te vrijer in het Westen zijne plannen tot meerdere ontwikkeling te kunnen brengen. Ten opzigte van ons vaderland hebben deze gebeurtenissen, naar ons oordeel, veel overeenkomst met de vroegere gebeurtenissen in Polen; ook toenmaals verliet zich de snoevende stem der Fransche diplomatie, en herinneren moeten het zich nog onze lezeren, dat de latere gedweeheid van Frankrijk oorzaken had, waarvan wij de kosten hebben gedragen; het Fransch ministerie immers, gaf bij de verdediging zijner handelwijze tegenover de oppositie in de Fransche wetgevende kamer, het duidelijk genoeg te kennen, dat de opoffering der belangen van de opgestookte heldhaftige Polen de zaken in het Westen, een geheel ander, voor Frankrijk voordeeliger, aanzien had gegeven; met andere woorden: dat Rusland de eerst aangetrokkene belangen van oud Nederland, om den vrede met Frankrijk te behouden, voor de inlijving van Polen had verkocht. En wie zou het thans kunnen bevreemden, dat de Fransche staatkunde in het Oosten eene zelfde rigting nam, en wel op het oogenblik, dat Rusland ten voordeele van Nederland deszelfs invloed hebbende stem op nieuw kan hebben laten hooren. De Poolsche opstand heeft de julij omwenteling voor eenen, toen nog waarschijnlijken teruggang, bewaard; de Egyptische oorlog daartegen zal welligt derzelver natuurlijk geworden gevolgen verhaasten. De moeijelijkheden die Frankrijk, en met hetzelve Engeland, der vredelievende inzigten en bedoelingen der Nederlandsche regering in den weg gelegd hebben, het bijna dagelijks [illegible], die elk aanbod [illegible] verworpen, moesten eene oorzaak hebben; er scheen tijd gewonnen te moeten worden, en welligt zullen de gebeurtenissen in het Oosten ons daaromtrent weldra meer licht geven. Dit vermoeden is wel niet zeer bemoedigend, doch het is beter zich het zwaarste voor te stellen, om niet, van teleurstelling tot teleurstelling, in moedeloosheid te vallen; men moet zich tegen beproevingen weten te wapenen.

Doch wanneer dit eens het geval ware, wat moet men dan van de Engelsche staatkunde denken? Rusland in de Dardanellen, en een waarschijnlijk onafhankelijk Egyptisch koningrijk, met een bestuur onder Franschen invloed, eene magtige Fransche kolonie aan de Middellandsche zeekust van Afrika, mogelijk een Portugeesch koningrijk door Frankrijks hulp daargesteld en door Frankrijks invloed geschraagd; Belgie een Fransch departement onder den naam van onafhankelijk koningrijk; en dat alles met medehulp van het Engelsch bestuur! Doch wat men ook daarover moge denken, daadzaken hebben niet anders bewezen, dan dat het zoo is; misschien zal de toekomst ons in de gelegenheid stellen den afgrond te zien, die doet het Engelsche bestuur roekeloos is opgezocht, en waarin het magtige Brittannië kan ter nedergestort worden; doch wat het tegenwoordige aangaat, wij gelooven per hypothese te kunnen aannemen, dat Rusland – wat ons betreft – voor het oogenblik door de bedoelde staatkunde uit de hooge *magts vergelijking* (= O) met de *drie bekenden* is geillumineerd.

Engelsche Oost-Indische Kompagnie.

Vervolg en Slot van ons vorig Nommer.

In het jaar 1766 [illegible] reeds meester in de Provincien Bengalen, Behar, Orissa en Benaris, die alle tot het presidentschap Bengalen behooren; in het presidentschap Madras bezat zij de hoofdstad, Nazur, Negapatnam, Gordelor, het fort St. George, Gartur, Goudapilly en de noordelijke districten; eindelijk in het presidentschap Bombay, de stad en het eiland van dien naam, het eiland Salsette, het fort Victoria en onderscheidene andere.

In het jaar 1790 deed *Tippo Saib*, de vorst van Maïsour der kompagnie den oorlog aan, werd overwonnen en gedwongen een gedeelte zijner staten af te staan. Zij kwam daardoor in het bezit van Calikut, de provincien Barramahal, Dindigul en het grensland van Karnatik, [illegible] na den dood van *Tippo*, in 1799 nog werd gevoegd het gebied van Malabar, Canara, Sulem en Seringapatnam. Bij het verbond [illegible] gelegenheid met den jongen vorst van Maïsour [illegible], verpligtte zich dezen om voor de bescherming [illegible] staten jaarlijks nagenoeg 240,000 [illegible] van Tandschur, verbond zich [illegible] uitkeering en reeds in het jaar

1800 maakte de kompagnie zich van het bestuur van zijn rijk meester, onder voorwaarden dat men hem 36,000 ponden als een jaargeld zoude toestellen. De vorsten van Audh en Arkat volgden hetzelfde voorbeeld, en door dergelijke maatregelen was binnen weinige jaren het gansche vaste land, tot in de gebergten van Thibet onderworpen, terwijl het laatste verdrag van 24 Februarij 1826 nog de rijken Arrakan en Ascham aan dit uitgestrekt grondgebied toevoegde.

Te midden van alle deze veroveringen had intusschen de kompagnie met vele bezwaren te worstelen. De Engelsche regering scheen slechts het oogenblik te hebben gewacht, dat zij hare bezittingen genoegzaam had uitgebreid, om op de souvereiniteit der veroverde landen aanspraak te maken. Bezorgd voor het geheel verlies harer eigendommen, achtte de maatschappij zich reeds in het jaar 1766 gelukkig, dat zij eene overeenkomst konde treffen, waarbij aan het gouvernement een jaarlijksche uitkeering van 400,000 ponden verzekerd werd, doch hare vorige regten werden gehandhaafd. Kort daarop brak de oorlog uit met den beroemden *Hyder-Ali-Khan*, en deze gevoegd bij een slecht bestuur had ten gevolge, dat de maatschappij in eenen allerongelukkigsten toestand kwam. Het Parlement overtuigde zich dat de gewone uitkeering niet kon worden voldaan, en verleende zelfs eene geldleening van 1,400,000 ponden, dat echter binnen weinige jaren werd terug betaald.

Te gelijker tijd nagenoeg begon men in Engeland vrij algemeen van gevoelen te zijn, dat de kompagnie niet wel het bestuur over een zoo uitgebreid grondgebied zonder eenig toezigt konde behouden; en besloot dus ook het gouvernement de zoogenaamde *board of Control* op te rigten, waarvan de leden door den koning benoemd werden, en belast waren met het oppertoezigt over de geheele burgerlijke en finantiele administratie. De depeches der Directeuren aan de onderscheidene hooge ambtenaren in Indie moesten door hunne handen gaan, en de benoeming van den gouverneur generaal, van de presidenten en hunne raden werd voortaan door den koning bekrachtigd.

Ofschoon met afwisselend geluk werkzaam, was echter de maatschappij in het jaar 1789 in staat haar kapitaal tot 5,000,000 ponden te verhoogen. Doch hare voorspoed gaf tevens tot nieuwe klagten aanleiding, en bij het eindigen van het octrooi in 1793, was men op het punt den Indischen handel geheel vrij te geven. Het eenige wat daarvan terug hield, was de vrees voor talloose zwarigheden, waaraan men zich zoude blootstellen, door het gemis der zoo noodzakelijke ondervinding; het octrooi werd dus hernieuwd, doch onder meer beperkende voorwaarden, waarbij onder anderen bepaald werd, dat ieder ingezeten van Engeland de binnenlandsche voortbrengselen en manufacturen met de schepen der kompagnie naar Indien kon laten overbrengen, en van daar koopwaren in retour terug voeren.

Daar de maatschappij sedert het jaar 1795 dikwerf genoodzaakt was een talrijk leger te onderhouden, stegen soms de uitgaven hare inkomsten te boven, doch daar alle de oorlogen gunstig voor haar uitvielen, en steeds eene vergrooting van grondgebied en inkomsten ten gevolge hadden, was het haar gemakkelijk dit te kort te dekken, en slechts weinige jaren vrede en rust zouden voldoende zijn de gansche schuld af te doen.

Het hoofdbestuur over de zaken der maatschappij wordt gevoerd door het *raad van directeuren der Oost-Indische maatschappij*, die uit 24 leden bestaat, tusschen wien de onderscheidene takken van bestuur zijn verdeeld. Deze raad is te Londen gevestigd, waar zich insgelijks de hoofdgebouwen en magazijnen bevinden. De overige deelgeregtigden worden nu en dan ter beraadslaging bijeengeroepen, als wanneer de stemmen naar het getal en de waarde der aktien worden berekend.

De bezittingen der kompagnie zijn in drie presidentschappen verdeeld. Dat van Bengalen, waar de gouverneur generaal met drie raden aan het hoofd staat; dat van Madras, bestuurd door eenen gouverneur met twee raden, en dat van Bombay, waar een gouverneur en drie raden het bewind voeren. In het jaar 1829 bedroeg het getal der personen, die bij de kompagnie in dienst waren, 177,505, te zamen eene bezoldiging genietende van 3,440,000 ponden.

Om deze belangrijke uitgaven te bestrijden, heeft de kompagnie hare inkomsten van de voortbrengselen des lands en de winst van haren handel. Het een en ander leverde in hetzelfde jaar 1829

voor Bengalen eene zuivere winst van 4.379,480 ponden.
voor Madras . . . . 161,480 »
voor Bombay . . . . niets.

Te zamen 4,540,960 ponden.

Hiertegen over werden gebragt aan uitgaven:
van deficit in het presidentschap Bombay, en de kosten op het eiland St. Helena te zamen . . . . . . 1,392,509 ponden.
voor interessen der schuld . . . . 2,007,693 »

Te zamen 4,400,202 ponden.

Zoodat er eene zuivere winst overbleef van 1,140,758 ponden, waarvan slechts 630,000 voor de jaarlijksche renten der aandeelen moest worden voldaan, en het overige in de kas der kompagnie een voordeelig saldo daarstelde.

Onder nadere approbatie van den Heere Generaal-Majoor, belast met de directie over den administratieven dienst bij het Leger te Velde, zal door den ondergeteekende Militairen Intendant, belast met de algemeene comptabiliteit bij hetzelve, op den 28 Mei 1833, des middags ten twaalf uren, op deszelfs Bureau te *Tilburg*, op het Nieuwland, N°. 2175, voor een bepaalden tijd, worden aanbesteed, den verkoop der HUIDEN en het VET der Runderbeesten, welke ten behoeve der troepen in de kampen bij *Reijen* en bij *Oirschot* zullen worden geslacht.

De inschrijving zal geschieden bij besloten billetten op gezegeld papier, bevattende den prijs per Nederlandsch pond, voor ieder artikel en voor ieder kamp afzonderlijk.

Genoemde billetten zullen tot den 28 dezer, ten elf uren des morgens, kunnen worden geworpen in eene Bus, welke ten dien einde op het genoemd Bureau is gedeponeerd, alwaar en alsmede op de Bureaux van de Militaire Intendanten in de Vestingen *Breda* en *'s Hertogenbosch*, de conditien en voorwaarden ter lezing liggen.

Tilburg, den 22 Mei 1833.

De Militaire Intendant voornd.
VAN HAEFTEN.

*** Men verlangt zoo spoedig mogelijk eene goede HUIS- en KEUKENMEID, voorzien van goede Papieren, voor eenen goeden dienst te *Oosterhout*; adres bij Jufvrouw VAN RIEL, in de Katerstraat te *Breda*.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, in voorhanden:

I. *C. A. Geisweit van der Netten*, de Bajonet-Schermkunst. Met platen. . . . . *f* 3,00.

II. *A. Caland*, Handleiding tot de kennis der Dijksbouw en Zeeweringkunde. 1ste deel, met vier platen. . . *f* 6,00.

III. Lt.-Gen. Baron *Kraijenhoff*, Geschiedkundige Beschouwing van den Oorlog op het grondgebied der Bataafsche Republiek in 1799. Met kaarten en platen. . . . *f* 7,50.

IV. *G. J. W.* Graaf *van Hogendorp*, Beschouwing der Nederlandsche Bezittingen in Oost-Indiën. Met plaat en kaart. . . . . *f* 5,90.

V. Rélation du Siège de la Citadelle *d'Anvers*, par l'armée française, en Décembre 1832, précédée d'une introduction Contenant un precis de fortification, d'attaque et de défense, et suivie d'un plan des attaques, d'une Carte de l'Escaut et de pièces justificatives. Par *J. W. T.*, ancien Officier du Génie. . . . . *f* 2,40.

VI. Précis-historique du Siège de la Citadelle *d'Anvers* (1832,) par l'armée françoise, sous le commandement du Maréchal *Gérard*. Orné des portraits du Maréchal *Gérard* et du Général *Chassé*, et de leurs notices biographiques; le tout précédé d'une introduction historique. . . . . *f* 3,00.

VII. *Libert*, Carnet de l'Officier de Cavallerie. 2e Edition - 5,80.

VIII. Remarques sur la Cavalerie, par le Général *de Warnery*. Nouvelle édition, soigneusement revue, accompagnée de notes et d'un Chapitre supplémentaire, par un Officier Général. . . . . *f* 2,40.

IX. *M. Gay de Vernon*, traité élémentaire d'art militaire et de fortification, à l'usage des élèves de l'école polytechnique, et des élèves des écoles militaires. 2 vol. . . . *f* 13,50.

X. *F. de Brack*, avant-postes de Cavallerie légère. . - 3,50.

XI. *C. Decker*, la petite guerre, ou traité des opérations secondaires de la guerre. 3 vol. en étui. . . . . *f* 3,50.

XII. Ordonnance du Roi sur le Service des armées en campagne du 3 Mai 1832. . . . . *f* 2,00.

XIII. Levenschets van *N. R. F. von Gumpëns*, Kolonel bij den Generalen Staf in Nederlandsche dienst; Ridder der Militaire Willemsorde 4de Klasse. . . . . *f* 00,25.

XIV. Oeuvres complètes de *Paul de Kock*, chaque vol. - 00,60.

XV. Oeuvres complètes de *Pigault le Brun*, chaque vol. - 00,60.

Voorts alle Militaire Gedrukten en Reglementen.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 22sten Mei.*

NEDERLANDEN. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers $4\frac{1}{2}$ ur.
Werkel. schuld $2\frac{1}{2}$	$46\frac{5}{16}$	$46\frac{7}{16}$	$46\frac{5}{16}$
Dito dito 5	$85\frac{1}{2}$	$85\frac{5}{8}$	$85\frac{9}{16}$
Uitgestelde dito . .	$1\frac{3}{4}$	$1\frac{7}{8}$	
Kansbill. dito	$20\frac{3}{8}$	$20\frac{9}{16}$	$20\frac{7}{16}$
Amort. Syndic. . $4\frac{1}{2}$	$79\frac{1}{4}$	$79\frac{1}{2}$	
Dito dito . . $3\frac{1}{2}$	$65\frac{1}{4}$	$65\frac{1}{4}$	
Schatkistbiljett. . 6	101	$101\frac{1}{8}$	
Oorlogslasten . . . 5	98	$98\frac{1}{4}$	$98\frac{1}{4}$
Leening 1831 . . 6	$10\frac{7}{8}$		
Handel-Maats. . $4\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{2}$	$90\frac{3}{4}$	$90\frac{11}{16}$
FRANKRIJK.			
Inschr. Grootb. 3	79		
ENGELAND.			
Dito per 13 Mei. 3			
SPANJE.			
Certificat. Amst. 5	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Dito £ 1000 . . . 3	$44\frac{3}{8}$	[illegible]	[illegible]
Uitges. 3 pc. Sch. 5	$12\frac{13}{16}$		
Cert. Bons. Lond. 5			
NAPELS.			
Certificat. *L & R.* 5	[illegible]		
Dito *Falc. & C.* 5	84		
Leen. Lond. *R.* 5			
RUSLAND.			
Obli. *Hope* 1798. 5	$99\frac{1}{2}$	99	$99\frac{1}{4}$
Dito dito 1828. 5	$99\frac{1}{2}$	[illegible]	[illegible]

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers $4\frac{1}{2}$ ur.
Cert. dito 1831. 5	$88\frac{3}{4}$		
Obl. te London. 5			
Certif. te Hamb. 5			
Inschrijv. Assig. 6	$65\frac{5}{16}$	$65\frac{3}{8}$	$65\frac{3}{8}$
Certificat. dito . . 6	65	$65\frac{1}{8}$	
POLEN.			
Aand. Loot. fl. 300.			
PRUISSEN.			
Dito dito R. 90.	[illegible]		
OOSTENRIJK.			
Dito dito *f* 100. 4			
Dito dito *f* 250. 4			
Metalliek 5	$89\frac{11}{16}$	$89\frac{3}{4}$	$89\frac{11}{16}$
Dito Lond. gen. 5			
Dito . . . . $2\frac{1}{2}$	[illegible]	48	[illegible]
[illegible] 5	[illegible]	$92\frac{1}{4}$	
Dito 4			
Cert. Stadsb. dit. $2\frac{1}{2}$			
Ween. Bankact. 3			
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito *Rotschild.* 5	68		
GRIEKSCHE.			
Dito te Londen. 5	[illegible]	[illegible]	

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.